

ROČNÍK 1

Číslo 7 November 2009

SPEKTRUM

MESAČNÍK INTEGROVANÉHO ODBOROVÉHO ZVÄZU

Z obsahu:

Z rokovania predsedníctva /s. 2 • Konferencie ZO IOZ /s. 3 • Právna pomoc a poradenstvo /s. 5 • Vyhlásenie KOZ SR /s. 6 • Ťažký úder /s. 7

NOVEMBER '89 A ODBORY

Bez poznania svojej histórie nemôžeme napredovať

Odborové hnutie na Slovensku má svoje kontúry od konca 19. storočia. Aj k tejto dávnej histórii by bolo potrebné sa vrátiť. V tomto príspevku sa však obzriem na oveľa skoršie a pre mnohých už predsa dávne obdobie pred 20-tich rokov.

Po novembri 1989 odborové hnutie objektívne vstúpilo do nových, viac-menej neznámych podmienok svojej činnosti. Rešpektujúc novú situáciu sa muselo sformovať do nových štruktúr, od „podlahy“ zmeniť náplň, systém a formy svojho pôsobenia v meniacej sa spoločnosti. Nebolo to však také jednoduché ako sa to ukazovalo po zmene spoločensko-politického systému. Nepodarilo sa dosiahnuť to, čo pri tejto premene mnohí aj od odborov očakávali. Samozrejme očakávania ľudí boli, aby pri obrane ich oprávnených požiadaviek sa odbory ako najmasovejšia a najorganizovanejšia inštitúcia pracujúcich dôraznejšie zasadzovala za to, aby ťažkosti súvisiace s absolútnou zmenou boli rozdelené rovnomerne na všetky spoločenské vrstvy a aby ich na svojich bedrách ne niesli iba oni. Dnes vieme, že toto bolo utopické želanie.

História súčasných odborov na Slovensku sa začína od prvých okamžikov rozsiahlych spoločenských zmien, ktoré majú dátum 17. november 1989. Odbory boli neoddeliteľnou súčasťou týchto zmien. V tom čase „v rámci celej ČSFR predstavovali najmasovejšiu spoločenskú organizáciu s vysokou organizovanosťou a vplyvom, ako v miestnom, tak aj v celoštátnom meradle.“ Členskú základňu tvorilo viac ako sedem miliónov členov, čo znamenalo, že takmer všetci ľudia námedznej práce boli odborovo organizovaní (okrem vojakov a policajtov). Bolo by však naivné tvrdiť, že všetci títo členovia sa postavili na stranu tých, čo sa usilovali o závažné spoločenské zmeny.

Už krátko po udalostiach 21. novembra 1989 rokovovalo predsedníctvo ÚRO. Tam vzniklo vyhlásenie, ktoré konštatovalo „znepokojenie a nesúhlas s činmi, ktoré vyvolávali chaos, narušujú verejný poriadok a vo svojich dôsled-

koch znamenajú útok proti socializmu.“ Nezaostávala ani SOR, ktorá taktiež vo svojom vyhlásení odsúdila všetky pokusy o politický zvrät v krajine. Mimoriadne predsedníctvo ÚRO 23. 11. 1989 sa vyslovilo proti plánovanému generálnemu štrajku, ktorý bol pripravený na 27. 11. 1989. Tieto stanoviská však medzi odborárskou verejnosťou nemali podporu, naopak boli prijaté s nesúhlasom. Na narychlo zvolanom mimoriadnom zasadnutí ÚRO v Prahe 26. 11. 1989 po zdrujujúcej kritike odstúpil jej predseda Miroslav Zavadiľ a ďalší členovia Sekretariátu ÚRO. Za nového predsedu bol zvolený Karol Heneš. Pokiaľ išlo o generálny štrajk, účasť na ňom bola považovaná za „vec demokratického rozhodnutia každého člena a pracovného kolektívu.“ V Čechách a na Morave vznikali na pracoviskách štrajkové výbory, ktoré vytvorili *Združenie štrajkových výborov*. U nás vznikla doba pod názvom *Fórum koordinačných výborov pracujúcich na Slovensku* na prelome novembra a decembra 1989. V celoštátnom meradle vzniklo *Koordináčne odborové centrum v Brne* (6. 1. 1990).

Pod tlakom udalostí vznikol 12. decembra 1989 na plenárnej schôdzi **AV Akčný výbor ROH**. Za predsedu SOR a AV ROH bol zvolený Cyril Strelecký. Už skôr (5. 12. 1989) odstúpil predseda SOR Ivan Goňko a členovia Sekretariátu i Predsedníctva SOR. V ovzduší totálnych zmien prebiehal proces formovania nových základných organizácií a následne aj profesných odborových zväzov. Na stretnutí zástupcov Fóra koordinančných výborov pracujúcich na Slovensku a Akčného výboru odborov Slovenska 4. januára 1990 došlo k zhode v tom, že pracujúci potrebujú na ochranu svojich práv a záujmov nezávislé a jednotné odbory. Tu sa však vzájomná zhoda skončila. Až neskôr po etape hľadania cesty z bludiska vášní a vzájomného odmietania došlo ku kvalitatívnemu posunu, keď 22. januára 1990 bola konštituovaná nová odborová organizácia **Nezávislé odbory Slovenska**. Vznikli na základe dohody medzi Fórum koordinančných výborov pracujúcich Slovenska a AV odborov na Slovensku. Boli vy-

hlásené a uznané za nástupcu ROH na Slovensku (Práca 26. 1. 1990).

Trvalo však ešte niekoľko mesiacov, kým bol zlomený odpor starých štruktúr ROH. Prebiehali permanentné intenzívne rokovania s orientáciou na prípravu všeodborového a všezvázového zjazdu. Slovenský všezvázový zjazd sa konal 1. marca 1990. Okrem požiadavky zrušenia starých štruktúr ROH bola vznesená aj mimoriadne závažná požiadavka neodovzdať majetok ROH nadobudnutý z členských príspevkov štátnym či hospodárskym orgánom, ale ďalej ho zveľaďovať a využívať na prospech členov odborov.

Na mimoriadnych zjazdoch od decembra 1989 do apríla 1990 sa na základe požiadaviek základných odborových organizácií ustanovili nezávislé odborové zväzy, ktoré reprezentovali jednotlivé odvetvia. V nových stanovách už boli zakotvené rozhodujúce odborové práva, vrátane práva na štrajk, ale najmä absolútna nezávislosť na politických stranách a štátnych orgánoch. V odborových zväzoch bol zavedený dvojstupňový systém riadenia v ktorom ako právne subjekty existovali základné organizácie a odborový zväz.

Zásadný zápas o podobu odborového hnutia sa zvädzal na úrovni základných organizácií a tvoriacich sa, poprípadne obnovujúcich sa odborových zväzov. Aj preto je prínos odborov k zásadným spoločenským a politickým zmenám neoddiskutovateľný a nesporný. Zápas o novú tvár odborov bol súčasťou zápasu o demokraciu. Prebiehal medzi dvoma základnými smermi: 1) medzi nomenklátúrou vtedajšieho ROH (ÚRO, SOR, ČOR), ktorá bola brzdou prebiehajúcich procesov a 2) medzi širokým masovým hnutím pôsobiacim zdola v podobe štrajkových výborov. Oba prúdy postupne vytvárali orgány, ktoré koordinovali činnosť smerujúcu k zrušeniu ROH a vytvoreniu nových demokratických odborov.

Daniela Žuffová
podpredsedníčka odborového zväzu

Z ROKOVANIA PREDSEDNÍCTVA ODBOROVÉHO ZVÄZU

Októbrové predsedníctvo IOZ rokovalo na pôde základnej organizácie v a.s. Váhovstav – SK Žilina. Odborári privítali medzi sebou Ing. Petra Halmiho, personálneho riaditeľa a.s. Váhovstav – SK, ktorý ich informoval o aktuálnej situácii v podniku. Bolo to druhé výjazdné rokovanie v tomto roku a v tomto trende hodlá odborový zväz pokračovať.

V programe rokovania bolo nezvyčajných až 11 bodov, ktoré reagovali na najpalčivejšie problémy v činnosti zväzu. Po kontrole plnenia uznesení sa členovia venovali stabilnému bodu programu *informáciám o dopadoch hospodárskej a sociálnej krízy na občanov*. Informácie zahŕňovali možnosti zdrojového krytia v Návrhu KOZ SR na opatrenia na zmiernenie dopadov krízy na občanov a *prehľad o situácii v hromadnom prepúšťaní, využívaní flexi-konta a krátenia pracovného času za 3. štvrtrok v rámci IOZ*.

V prvej informácii sa, okrem iných opatrení, ako „jeden zo zdrojov financovania zvýšených nákladov sociálneho systému počas krízy, odporúča zo strany KOZ SR zaplatiť odvody za chýbajúce roky poistenia za zamestnancov, ktorí odchádzajú do predčasného starobného dôchodku z dôvodu straty zamestnania zo strany zamestnávateľa.“ V takom prípade zamestnávateľ by zaplatil poistné na starobný dôchodkové poistenie za seba i zamestnanca, ak dá zamestnancovi výpoveď z organizačných dôvodov, za všetky mesiace, ktoré chýbajú zamestnancovi do dosiahnutia veku nároku na riadny starobný dôchodok. Vtedy by dostal zamestnanec starobný dôchodok predčasne, ale v plnej výške, akoby dosiahol dôchodkový vek. Mala by to byť motivácia na skorší odchod do dôchodku bez zníženia dôchodkovej dávky.

Hromadné prepúšťanie, tak ako to uvádza druhá časť informácií, najdramatickejšie postihlo JAS EXPORT, a.s. Bardejov (295 zamestnancov), NOVOKER, a.s. Lučenec (131), KERKO, a.s. Košice (111), TATRALAN, s.r.o. Kežmarok (74). Práca na tzv. flexi konto bola v plnej šírke uplatnená v s.r.o. Sumitomo Electric Bordnetze-Slovakia Nitra. Skrátený pracovný čas bol uplatnený v s.r.o. VLASIM Trenčín a tiež v Dopravnom podniku mesta Košice. Materiál predsedníctvo zobralo na vedomie.

V ďalšom predsedníctvo prerokovalo priebežné plnenie rozpočtu odborového zväzu za 1. polrok 2009. V tejto súvislosti bol poskytnutý prehľad o odvode členských príspevkov za obdobie január až august 2009. Materiál, ako aj stanovisko Revíz-

Ďalšia časť rokovania bola venovaná orgánom odborového zväzu, konkrétne výborom regionálnych rád a snemu odborového zväzu. Od 9. do 12. novembra t.r. budú postupne rokovať výbory regionálnych rád, ktoré sa okrem vlastných špecifických problémov budú venovať aj svojmu podielu na príprave rokovania Snemu IOZ. Predsedníctvo materiál o príprave rokovaní výborov RR zobralo na vedomie. Prerokovalo aj materiál o zvolaní snemu, ktorý bude rokovať 26. novembra 2009 v Tatranskej Lomnici.

Predsedníctvo prerokovalo návrhy dohôd o spolupráci medzi partnerskými odborovými zväzmi v ČR a SR. Ide o dohody medzi: 1) IOZ a OZ pracovníkov dopravy, cestného hospodárstva a autopravárstva Čiech a Moravy; 2) IOZ a Odborovým zväzom STAVBA ČR; 3) IOZ a OZ textil, odev, koža ČR. Predsedníctvo odporučilo snemu uvedené dohody schváliť.

V ďalšom predsedníctvo prerokovalo materiál *Poskytnutie právnej pomoci členovi IOZ...* Predsedníctvo súhlasilo s poskytnutím právnej pomoci a poverilo právnym zastupovaním, vrátane zastúpenia pred súdom špecialistu právnika odborového zväzu (viď s. 5).

Predsedníctvo v časti o medzinárodnej činnosti prerokovalo správy zo zahraničných pracovných ciest, schválilo účasť štatutárnych zástupcov IOZ na zahraničných pracovných cestách ako aj prijatie delegácie OS DOSIA ČR na pôde IOZ. Predsedníctvo v ďalšom schválilo zápis nasledovných základných organizácií do IOZ: **ZO AIR Slovakia, spol. s r.o. Bratislava, ZO MAX Trenčín, ZO Cesty Nitra, a.s.** Taktiež schválilo výmaz základných organizácií pôsobiach v Strednej odbornej škole na Ružinovskej ul. 2 v Bratislave, v a.s. MERINA Trenčín, v a.s. Cesty Nitra, stredisko Trnava, stredisko Trenčín, stredisko Nitra a GR.

V ďalšom predsedníctvo prerokovalo návrhy na zabezpečenie projektov v oblastiach: *Ochrana domáceho a európskeho trhu; Aká je cena odborov; Zamestnanosť – istota pre spoločnosť.*

V záverečnej časti – v rôznom prerokovalo predsedníctvo informácie o rokovaní o minimálnej mzde, o novele zákona o kolektívnom vyjednávaní, o výsledkoch rokovaní regionálnych rád, o výsledkoch zasadania Komisie BOZP IOZ, o záveroch rokovania Hospodárskej a sociálnej rady SR a informácie z rokovaní odvetvových tripartit. Taktiež bola podaná informácia o čerpaní finančných prostriedkov z poukázaných 2 % odvodené dane na IOZ zo základných organizácií za rok 2008. Predsedníctvo informácie zobralo na vedomie.

-gdu-

Plenárne zasadnutie HSR

V októbri (26. 10.) sa konalo riadne zasadnutie Hospodárskej a sociálnej rady SR (tripartita), kde sociálni partneri zosúladzovali stanoviská k návrhom materiálov jednotlivých ministerstiev.

1. MH SR predložilo návrh *Vyhodnotenie účinnosti vplyvu proexportnej politiky vlády SR na roky 2007 – 2013 na exportnú výkonnosť Slovenskej republiky*.

Stanovisko za KOZ SR predniesol V. Mojš, viceprezident, ktorý uviedol, že „KOZ SR považuje proexportnú politiku vlády za jednu z najdôležitejších súčastí hospodárskej politiky vlády.“ Konfederácia sa domnieva, že domáci trh je príliš malý vzhľadom na potenciálne možnosti slovenskej ekonomiky. KOZ SR zároveň vyjadrila prekvapenie, že realizácia proexportnej politiky v rokoch 2008 a 2009 nemala potrebné finančné krytie. KOZ SR tiež nepovažuje za reálne stanovenie predpokladaného rastu slovenského exportu o 15 až 20 % ročne. Konfederácia odporúča proexportné opatrenia vo väčšej miere rozšíriť najmä na geograficky blízke krajiny. KOZ SR odporučila materiál zobrať na vedomie s pripomienkami. Hospodárska a sociálna rada zobrala návrh vyhodnotenia na vedomie s pripomienkami a odporučila ho na ďalšie konanie.

2/3. Návrh na ratifikáciu *Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce o podpornom rámci pre bezpečnosť a zdravie pri práci č. 187 z roku 2006 a návrh na ratifikáciu Dohovoru MOP o skončení zamestnania z podnetu zamestnávateľa č. 158 z roku 1982 Slovenskou republikou* predložilo MPSVR SR. Stanovisko KOZ SR predniesol J. Gašperan, viceprezident, ktorý vyjadril podporu Konfederácii k ratifikácii oboch dohovorov MOP a odporučil ich na ďalšie konanie. AZZZ SR odporučila dohovory na ďalšie konanie aj napriek tomu, že „pre AZZZ SR nie je jasný cieľ ratifikácie.“ RÚZ naopak „považuje túto ratifikáciu za formálnu a nežiaducu.“ RÚZ považuje za zbytočné duplicitné prijímanie medzinárodných dohovorov. RÚZ zásadne nesúhlasí s ratifikáciou Dohovoru MOP č. 158 z roku 1982 a č. 187 z roku 2006. Hospodárska a sociálna rada SR nedospela k dohode s dôvodu nesúhlasu RÚZ. AZZZ SR, ZMOS a KOZ SR s ratifikáciou dohovorov súhlasia.

4. Ministerstvo zdravotníctva predložilo návrh *Zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov*. Stanovisko KOZ SR predniesol A. Szalay, ktorý poukázal na zásadnú pripomienku v časti týkajúcej sa určenia znakov pre univerzitnú a fakultnú nemocnicu. Túto pripomienku uplatnila Konfederácia v medzirezortnom pripomienkovom konaní. Táto bola akceptovaná, preto KOZ SR odporučila návrh na ďalšie legislatívne konanie. Zásadné pripomienky vznikli AZZZ SR. RÚZ a ZMOS odporučili zobrať návrh na vedomie. Hospodárska a sociálna rada SR zobrala návrh zákona na vedomie s pripomienkami AZZZ SR a odporučila návrh zákona na ďalšie konanie.

5. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 581/2004 Z.z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákona č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení

a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý predložilo MZ SR Hospodárska a sociálna rada SR akceptovala bez pripomienok a odporučila návrh zákona na ďalšie legislatívne konanie.

6. Správa o makroekonomickom prostredí a vývoji verejných financií za tri štvrtroky 2009

a predikcia vývoja do konca roka bola stiahnutá z rokovania rady.

7. Návrh zákona z roku 2009, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 540/2001 Z.z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov sociálni partneri zoberali na vedomie bez prerokovania a odporučilo ho na ďalšie legislatívne konanie.

8. V rôznom predsedníčka rady V. Tomanová

prečítala Vyhlásenie k pripravovanému zriadeniu Centra sociálneho dialógu. Toto centrum bolo podrobené tvrdej mediálnej kritike. Sociálni partneri neodporučili prijímať vyhlásenie, ale „vítajú a schvaľujú zriadenie Centra sociálneho dialógu, ktorého príprava sa deje v súčinnosti so všetkými sociálnymi partnermi.“

Zo zdroja Úradu vlády SR.

Z rokovania konferencií základných organizácií odborového zväzu

Základná organizácia IOZ v Dopravnom podniku Bratislava, a.s. Elektrické dráhy, Technická infraštruktúra

Už po 29 krát od vzniku odborovej organizácie sa zišli delegáti na konferencii v ZO IOZ DPB, a.s. Elektrické dráhy, Technická infraštruktúra. Výbor, ktorý je mimochodom od novembra 2008 v novej zostave, zodpovedne pripravil obsah rokovania a podmienky pre konferenciu, o čom svedčí fakt, že všetkých 34 pozvaných delegátov sa na konferencii 9. októbra 2009 zúčastnilo.

Peter Golej, predseda ZO v správe o činnosti, ktorú delegátom predniesol, zdôraznil priority v činnosti výboru a priblížil aktivity, ktoré členovia v uplynulom období absolvovali. Najväčším úspechom bolo uzatvorenie kolektívnej zmluvy a to v čase pred prepuknutím krízy. KZ je pre členov odborov a zamestnancov priaznivá, nedošlo k jej oslabeniu. Mzdové podmienky ostali zachované aj v roku 2009. Bolo tiež konštatované, že odbory prispievajú k celkovej priaznivej klíme v podniku. V druhej polovici t.r. začali prípravy na kolektívne vyjednávanie PKZ pre rok 2010. Aj napriek tomu, že zamestnávateľ bol rýchlejší v predložení návrhu KZ, nemalo to vplyv na proces kolektívneho vyjednávania, nakoľko zábery zamestnávateľa viac-menej korešpondovali s predstavami odborárov. PKZ na rok 2010 bola podpísaná.

Pri analýze aktivít ZO P. Golej zdôraznil akcie v prospech detí a najmä rekonštrukciu rekreačného zariadenia v Senci, na čom sa odbory podieľali nemalou finančnou čiastkou. Delegáti v následnej diskusii reagovali na niektoré problémové témy, vzniesli pripomienky k rokovaciemu poriadku a zásadám hospodárenia. Členská základňa ostáva stabilizovaná, odišlo iba niekoľko členov.

Na odborárskom rokovaní boli tiež prítomní generálny riaditeľ DPB Ing. Pavel Derkay, podpredsedníčka IOZ Marta Brodzianska a ďalší zástupcovia odborového zväzu.

-gd-

Základná organizácia IOZ v Dopravnom podniku Bratislava, a.s. Divízia Autobusy

Táto, počtom jedna z najväčších základných organizácií v bratislavskom regióne, mala svoju konferenciu 16. októbra 2009. Z pozvaných 36 delegátov bolo prítomných 32, čo svedčí o zodpovednom prístupe odborárov k svojej organizácii. V úvode bol predložený zásadný návrh na doplnenie programu rokovania konferencie, ktorý vtlačil pečať jej ďalšiemu priebehu. Bol to návrh na odvolanie predsedu ZO. V hlasovaní však delegáti tento návrh nepodporili.

Predseda základnej organizácie Ivan Brna predložil delegátom odpočet plnenia uznesení od ostatnej konferencie, ktorá bola 27. 11. 2008. Vzápätí predniesol správu o činnosti, ktorá konštatovala rôzne aktivity zastrešené 4 komisiami v rámci ZO. Dôležitou časťou bola informácia o stave kolektívneho vyjednávania PKZ. V návrhu novej KZ na rok 2010 sa odborári a zamestnávateľia viac-menej zhodli na jej obsahu. Dôležité je, že nedošlo k zníženiu jej kvality oproti súčasnej zmluve. Zmluva je dohodnutá a uzatvorená, okrem mzdovej časti. Je to logické, pretože tu musia obe strany čakať na schválenie rozpočtu v mestskom zastupiteľstve.

V následnej obsiahlej diskusii delegáti otvorili viaceré problémové témy, ktoré sa snažili riešiť. Pripomienky smerovali do vlastných radov, ale aj k vyšším zväzovým orgánom, napríklad v súvislosti so školením hospodárov(ov) ZO, ktoré ja nanajvyš žiaduce, alebo v súvislosti s oceňovaním starších funkcionárov, takpovediac na sklonku kariéry.

Neskôr „si to rozdali“ (v dobrom) so svojim hosťom, generálnym riaditeľom Pavlom Derkayom, ktorý reagoval na širokú škálu tlmočených problémov a požiadaviek. Na rokovaní sa zúčastnila podpredsedníčka Daniela Žuffová a ďalší zástupcovia IOZ.

-dud-

Z PERA REGIONÁLNEHO KOORDINÁTORA

Nedá mi iba začať okrídlenou myšlienkou: *premenu spoločnosti ťažko uskutočniť bez zmeny človeka. O všetko rozhodujú ľudia.* Opodstatnenosť tohto tvrdenia dokazuje každodenná prax.

Platí to aj pre odborové orgány a základné organizácie v regióne Nitra. Oni dbajú na to, aby v kolektívnych zmluvách boli prijímané záväzky v mzdovej oblasti, sociálnej, kultúrnej, BOZP, až po zabezpečenie vzdelávania jednotlivých pracovníkov, ktorí zastávajú odborárske funkcie.

Činnosť odborov v našom regióne sa riadi požiadavkami členov. Samozrejme pri rešpektovaní dokumentov, smerníc, predpisov a uznesení vyšších odborových orgánov. Preto sú odbory poverené oprávneniami i povinnosťami, ako je samotný výkon práva a spoločenská kontrola. Tak ako inde aj v regióne Nitra odbory najmä pomáhajú členom a zamestnancom a zároveň obhajujú ich oprávnené požiadavky. Preto každý jeden odborový funkcionár ZO, ktorý nie je uvoľnený na výkon svojej funkcie, si uvedomuje nielen česť vo svojej práci ale najmä zodpovednosť. To znamená, že ich práca spočíva hlavne v tvrdej každodennej obhájbe zamestnanca - odborára. Radoví členovia musia vedieť, že odbory sú jediné, ktoré môžu presadzovať ich záujmy a požiadavky. Aj preto sa sústreďujeme na dosiahnutie istého stupňa vedomia členstva, čo nám umožní konštatovať, že máme akcieschopnú členskú základňu. Samozrejme aj tu musíme riešiť ťažiskové problémy, ktoré spočívajú v aktivizácii a mobilizácii členov. Veď nakoniec v konkrétnej práci medzi ľuďmi, zamestnancami je zdroj inšpirácie pre zdokonaľovanie činnosti odborárskeho funkcionára a odborov vôbec.

Terajšia organizačná výstavba OZ je múdra myšlienka, ktorá čerpá z reálneho života. Tým, že sa začala uplatňovať už od 1. januára t.r. nastala stabilizácia a postupne sa sfunkčnili všetky vitálne mechanizmy odborového zväzu a jeho organizácií. Umožnil to pravidelný kontakt odborových funkcionárov s členskou základňou a tiež zaangažovanie sa čo najviac odborárov do diania v podniku. Základnou filozofiou v tomto procese je služba členom a ochota načúvať osudom iných, pomáhať im a orientovať odborársku činnosť na prospech väčšiny. Ešte je veľa

ľudí, ktorí sa nevedia účinne brániť zlovôli zamestnávateľov, napriek tomu, že v najvyššom pracovnoprávnom kódexe - Zákonníku práce sú zakotvené mechanizmy, ktoré poskytujú odborom značné právomoci.

Dnes sa oveľa ťažšie vyjednávajú a do kolektívnych zmlúv ustanovujú zvýhodnenia pre zamestnancov, či už v mzdovej oblasti alebo ďalších sociálnych kompenzáciách. Zložité sú aj súdne spory so zamestnávateľmi o vyplatenie miezd, odstúpného a pod. V tejto súvislosti súčasná organizačná výstavba IOZ má svoje opodstatnenie a podľa môjho názoru je prínosom pre

V našom nitrianskom regióne je okolo 25 miest, takmer 400 obcí a žije tu viac ako 700 tisíc obyvateľov. Na základe hrubého domáceho produktu patrí región spomedzi ostatných regiónov k tým chudobnejším. Svedčia o tom všetky relevantné ukazovatele - priemerné mzdy a ich nárast, investície, prírastok pracovných miest, ktoré ukazujú, že sociálno-ekonomická situácia v regióne je menej priaznivá. Nezamestnanosť síce mala v ostatných rokoch klesajúcu tendenciu (7,87 %, čo bolo okolo 26 tisíc ľudí). V tomto roku, roku krízy však má opäť vzrastajúcu krivku.

funkcionárov v základných organizáciách. Mnohí naši kolegovia a kolegyně to tak chápú a pravidelne využívajú služby regionálneho pracoviska. Pravda, sú aj takí „tiež odborári“, ktorí vo svojej samoľúbosti a pociťte nenahraditeľnosti nekomunikujú s regionálnym pracoviskom. Namiesto je otázka: aký je potom vzťah k vlastným členom?

Do nitrianskeho regiónu je začlenených 11 okresov. V nich pôsobi 52 základných organizácií s takmer 4 500 členmi. Z tohto počtu je 1 550 žien - členiek a 530 mladých členov do 35 rokov. Na druhej strane medzi členmi je aj takmer 600 dôchodcov. Medzi počtom najväčšie organizácie patria ZO v a.s. VULKAN Partizánske (360 členov) a ZO v a.s. OZETA NEO Topoľčany (340 členov). Nad 200 členov majú ZO v a.s. Považská cementáreň Ladce, v a.s. ZORNICA BANCO FASHION Bánovce nad Bebravou v s.r.o. Sumimoto Bordnetze Slovakia Nitra. Na druhej strane je 11 ZO, ktoré majú do 10 členov.

Na záver tejto stručnej prezentácie si dovoľím osobnú výzvu pre nás všetkých odborárov: *budujme odbory tak, aby mohli aj naďalej hrať dôležitú rolu pri zabezpečovaní spravodlivej občianskej spoločnosti.* Verím, že to nebude až také tvrdé ako to kedysi povedal líder amerických železničiarov - odborárov Eugene V. Delos: „Desaťtisíckrát sa odborové hnutie potklo a udrlo. Snažili sa zastaviť nás súdnou cestou, útočili na nás obuškami, posielali proti nám špeciálne oddiely, tlač predkladala o nás skreslený obraz, verejná mienka sa na nás mračila a politici nás zavádzali. Ale napriek tomu všetkému a napriek im všetkým, pracovná sila je dnes životne najdôležitejšia sila s najväčším potenciálom aká kedy bola na tejto planéte. A jej historické poslanie je nepochybne konečný úspech tak, ako je nepochybný západ slnka.“

Mirko Januška
Regionálny koordinátor IOZ

OČAKÁVANÉ UDALOSTI OČAKÁVANÉ UDALOSTI OČAKÁVANÉ UDALOSTI

• rokovanie výborov regionálnych rád

9. 11. 2009	Bratislava	10. 11. 2009	Nitra
11. 11. 2009	Košice	12. 11. 2009	Žilina

• Snem IOZ 26. 11. 2009

• Seminár predsedov ZO IOZ Tatranská Lomnica
26. 11. – 27. 11. 2009

PRÁVNÁ POMOC A PORADENSTVO

Predsedníctvo v každom jednom prípade posudzuje, či odborový zväz poskytne právnu pomoc členovi až po konanie pred súdom. Riadi sa pri tom *poriadkom poskytovania právnej pomoci IOZ*, ktorý schválil snem odborového zväzu v apríli toho roku. V piatom čísle SPEKTRA bol uverejnený príspevok o konkrétnej právnej pomoci zo strany zväzu členom základnej organizácie v Lučenci. Išlo o pomoc pre celý kolektív, pre základnú organizáciu resp. jej členov. Ostatné rokovanie predsedníctva posudzovalo žiadosť jednotlivca, člena odborového zväzu. O tejto právnej pomoci sú nasledujúce riadky.

Vodič Dopravného podniku, a.s. Bratislava, Divízia autobusy mal podľa obžaloby prokuratúry ešte v roku 2005 spôsobiť vážnu ujmu na zdraví cestujúcej občianske vo verejnom dopravnom prostriedku tým, že „nevenoval dostatočnú pozornosť vedeniu vozidla, že sa nepresvedčil či situácia pozdĺž autobusu umožňuje bezpečný rozjazd, v dôsledku čoho spôsobil ujmu na zdraví cestujúcej občianke.“ Tá navyše, *údajne*, vypadla z dverí autobusu. Tolko stručné konštatovanie prípadu.

Okresná prokuratúra v januári 2007 podala žalobu na vodiča autobusu J. Hrončeka, v tom čase člena základnej odborovej organizácie združenej v OZ DOPRAVA, pre trestný čin ublíženia na zdraví. Zdalo by sa, že ide o jasný prípad so zlým koncom pre vodiča. Boli vykonané dokazovania, vrátane vyhotovenia znaleckých posudkov. Sudca, ktorý vykonané dôkazy vyhodnotil zistil, že sa nepreukázalo, že ťažkú ujmu na zdraví poškodennej občianky spôsobil vodič autobusu svojou nepozornosťou a neobľivosťou pri vedení vozidla. Tvrdenia poškodenej vyvrátili dokazované úkony. Sudcovi neostávalo iba rozhodnúť, že z troch zákonom predpísaných formálnych znakov v rámci dokazovania neboli zistené dva. Preto sudca J. Hrončeka spod obžaloby v plnom rozsahu oslobodil.

Nasledovalo odvolanie sa okresnej prokurátorky voči verdiktu súdu. Krajský súd vrátil prípad na nové konanie a rozhodnutie. Okresný súd doplnil dokazovanie v zmysle zrušujúceho uznesenia krajského súdu. Okresný súd v novom rozsudku podrobne rozobral verziu poškodenej o spôsobe jej úrazu a vyniesol nové rozhodnutie. So závermi súdu nižšieho stupňa sa krajský súd v plnom rozsahu stotožnil a a J. Hrončeka spod obžaloby oslobodil. Zamietol tiež odvolanie okresnej prokuratúry.

Podstata: Jozefovi Hrončekovi orgán verejnej moci, Okresná prokuratúra Bratislava IV. svojim konaním spôsobil škodu.

Podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov za ňu zodpovedá štát Slovenská republika. V mene štátu koná Generálna prokuratúra. J. Hronček, ktorému vznikla škoda, je účastník konania na náhradu škody, pretože uznesenie okresnej prokuratúry bolo okresným súdom a krajským súdom zrušené. V tomto prípade štát zodpovedá za škodu spôsobenú J. Hrončekovi neoprávneným úradným postupom okresnej prokuratúry tým, že nezákonne zasiahol do jeho práv, pretože podal na neho obžalobu aj s návrhom na trest a po jej zamietnutí okresným súdom sa proti tomuto rozhodnutiu odvolal. Jeho odvolanie krajský súd zamietol.

Jozef Hronček, v súčasnosti člen základnej organizácie Integrovaného odborového zväzu v Dopravnom podniku, a.s. Bratislava, Divízia autobusy v zmysle Poriadku poskytovania právnej pomoci písomne požiadal odborový zväz o poskytnutie právnej pomoci, vrátane zastupovania pred súdom až do právoplatného ukončenia veci. Aj keď J. Hronček utrpel aj nemajetkovú ujmu v súkromnom živote a nemajetkovú ujmu vo finančnom vyjadrení pri čerpaní dovolenky, ktorú musel čerpať pre účasť na jednotlivých právnych úkonoch počas prípravného a súdneho konania, túto si nenárokujú.

Predsedníctvo IOZ rozhodlo o poskytnutí právnej pomoci v celom požadovanom rozsahu a poverilo právnym zastúpením právnikovia IOZ až do právoplatného ukončenia sporu.

Pripravil G. Dudinský

Ciastka 150	Zbierka zákonov č. 423/2009	Strana 3167
423 NARIADENIE VLÁDY Slovenskej republiky zo 14. októbra 2009, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 341/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú katalógy pracovných činností pri výkone práce vo verejnom záujme a o ich zmenách a doplnení v znení neskorších predpisov		

Strana 3320	Zbierka zákonov č. 441/2009	Ciastka 154
441 NARIADENIE VLÁDY Slovenskej republiky z 21. októbra 2009, ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy		
Vláda Slovenskej republiky podľa § 2 ods. 1 zákona č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde (ďalej len „zákon“) nariaďuje:		
§ 1	§ 2	§ 3
(1) Suma minimálnej mzdy sa ustanovuje na a) 307,70 eura za mesiac pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou, b) 1,768 eura za každú hodinu odpracovanú zamestnancom. (2) Ak sa suma mesačnej minimálnej mzdy na rok 2011 nedohodne podľa § 7 ods. 2 alebo ods. 4 zákona, suma mesačnej minimálnej mzdy určená na rok 2011		
Zrušuje sa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 422/2008 Z. z., ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy. Toto nariadenie vlády nadobúda účinnosť 1. januára 2010.		
Robert Fico v. r.		

Makytá, a.s. Púchov, najväčší podnik textilnej a odevnej konfekcie na Slovensku, ohlásila hromadné prepúšťanie. Tento desivý fakt sa dozvedeli zamestnanci odevného podniku v týchto dňoch, a je to podľa mnohých z nich viac ako prírodná katastrofa. Najmä pre tých, ktorí väčšinu svojho aktívneho života spojili práve s touto firmou.

„Posledný Mohykán“ slovenského odevníctva, ktorý mimochodom má úctyhodných 70 rokov, táto ikona nášho odevného priemyslu je s 1 374 zamestnancami v re-

bríčku najväčších slovenských zamestnávatelov na 30 mieste. Po oznámení vedenia o hromadnom prepúšťaní je tento údaj už minulosťou. Vedenie spoločnosti zdôvodňuje prepúšťanie nepriaznivou situáciou na trhu. „Zahraničný obchodný partner oznámil ukončenie výroby autosedačiek v Púchove a jej presťahovanie do zahraničia, kde sú oproti Slovensku výrazne nižšie výrobné náklady“ oznámil generálny riaditeľ Marián Vidoman. Podľa neho sa k týmto faktom pridalo aj nedávne zvýšenie minimálnej

mzdy. V dôsledku toho spoločnosť úplne ruší prevádzku závodu technickej konfekcie v Púchove a tiež ruší aj pobočku v Bytči. Prepúšťanie sa dotkne 475 kmeňových zamestnancov ďalších 179 zamestnancov na materskej a rodičovskej dovolenke. Prepúšťať sa začne od začiatku decembra.

Nuž nech už sú príčiny hromadného prepúšťania akékoľvek, je zrejme, že čierny scenár sa naplnil a na Slovensku pribudne ďalších niekoľko sto smutných osudov.

Gabo Dudinský

KONFEDERÁCIA ODBOROVÝCH ZVÄZOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Vyhlásenie Konfederácie odborových zväzov SR

Konfederácia odborových zväzov (KOZ) SR oceňuje a pozitívne hodnotí skutočnosť, že na summite Európskej únie v Bruseli sa podarilo presadiť text, ktorý potvrdzuje, že neexistuje žiadna súvislosť medzi chartou a Benešovými dekrétmi.

Obavy KOZ SR vznikli postupom českého prezidenta, ktorý podľa Českomoravskej konfederácie odborových zväzov snahou o výnimku v súvislosti s Benešovými dekrétmi sa snažil zakryť skutočný záujem dosiahnuť vyjednávania pre Českú republiku výnimku z platnosti pre Chartu základných ľudských práv, ktorá je súčasťou Lisabonskej zmluvy. Charta základných ľudských práv podľa názoru predstaviteľov najväčšej odborovej centrál

na Slovensku obsahuje množstvo práv, ktoré sú pre odborárov a zamestnancov, a tým aj ostatných občanov Slovenskej republiky, veľmi dôležité. Ide o články týkajúce sa slobody zhromažďovania a združovania sa, práva na slobodnú voľbu povolania i práva pracovať, práva na kolektívne vyjednanie, ochranu v prípade neoprávneného prepustenia, takisto aj slušných a spravodlivých pracovných podmienok, ochrany zdravia, zákazu detskej práce, práva na sociálne zabezpečenie a sociálnu pomoc ako aj ďalšie významné práva a slobody.

Konfederácia vyjadruje uspokojenie, že Slovensko nezvolilo cestu žiadania výnimky ako

Česká republika a zároveň oceňuje, že aj vďaka základnému príspevku predsedu vlády SR Róberta Fica bolo v Bruseli dohodnuté výkladové pravidlo, v rámci ktorého zo záverov a jednotlivých ustanovení či už charty alebo Lisabonskej zmluvy jednoznačne vyplýva, že charta sa uplatňuje v členských štátoch EÚ výlučne len vtedy, ak tieto vykonávajú právo únie. Jednoznačný výrok premiéra Slovenskej republiky, že Benešove dekréty nie sú právom únie, ale je to vnútroštátne právo, prijíma Konfederácia s uspokojením. KOZ SR vyslovuje presvedčenie, že dosiahnutý výsledok je v súlade so záujmami sociálnych princípov hospodárskeho a spoločenského vývoja na Slovensku.

10 FAKTOV O LISABONSKEJ ZMLUVE

Lisabonská zmluva je takmer ratifikovaná. Chýbal len podpis českého prezidenta V. Klause (v čase vydania časopisu už Ústavný súd ČR rozhodol v prospech zmluvy). Tento viac ako 300 stranový dokument prináša do fungovania EÚ viacero zmien. Týkajú sa tak práce Európskeho parlamentu, ako aj práv občanov.

- **Schvaľovanie legislatívy:** Po novom budú takmer všetky európske zákony schvaľovať spoločne Európsky parlament aj Rada, v ktorej sú zastúpení ministri krajín EÚ.
- **Právomoci EP:** Európsky parlament získava viac právomocí pri schvaľovaní rozpočtu a pri rozhodovaní o poľnohospodárskej politike či spolupráci v oblasti spravodlivosti.
- **Počet poslancov:** Celkový počet poslancov sa zvýšil zo 736 na 751.
- **Predseda komisie:** poslanci budú po novom voliť predsedu Európskej komisie. Návrh podá Európska rada po konzultáciách s Parlamentom a po zohľadnení výsledkov európskych volieb.
- **Iniciatíva občanov:** Milión podpisov z niekoľkých členských štátov občanom umožní, aby mohli požiadať Európsku komisiu o predloženie návrhov v niektorej oblasti.
- **Nové funkcie:** lisabonská zmluva vytvorí post predsedu Európskej rady, ktorý bude volený na 5 rokov. Nahradí sa tak súčasný stav, kedy sa na čele EÚ striedajú politici každý polrok po zmene predsedníckej krajiny. V medzinárodných vzťahoch bude EÚ zastupovať Vysoký splnomocnenec pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku.
- **Vystúpenie z EÚ:** Po prvýkrát sa v zmluve zakotvuje možnosť členského štátu vystúpiť z EÚ.

- **Charta základných práv:** Dokument, ktorý bol podpísaný ešte v roku 2000, sa teraz stane právne záväzný pre celú EÚ s čiastočnou výnimkou pre Poľsko, Veľkú Britániu a Českú republiku. Charta vymenúva základné práva občanov EÚ.
- **Národné parlamenty:** Nový systém umožní národným parlamentom v priebehu 8 týždňov namietat, že únia v danom prípade prekračuje svoje právomoci.
- **Fungovanie Rady:** Rozšíri sa počet oblastí, v ktorých budú ministri krajín EÚ hlasovať kvalifikovanou väčšinou. Tá sa dosiahne, ak za návrh zahlasuje aspoň 55 % členských štátov zastupujúcich minimálne 65 % populácie EÚ. V citlivých oblastiach, ako sú dane a obrana, zostane zachované rozhodovanie jednohlasne. Rada bude tiež častejšie zasadať verejne.

-d-

Lisabonská zmluva

- ✓ Zástupcovia 27 krajín EÚ ju podpísali 13. decembra 2007
- ✓ Írsko k nej uskutočnilo dve referendá. V júni zmluva neprešla, v októbri áno
- ✓ Posledným štátom, ktorý ju ratifikoval je Česká republika

VÁHOSTAV – SK, a.s.

Ako informujeme v inom príspevku, ostatné predsedníctvo odborového zväzu rokovalo na pôde a.s. VÁHOSTAV-SK v Žiline. Členom predsedníctva priblížil hlavné činnosti a profil firmy Ing. Peter Halmi, personálny riaditeľ. Z jeho príhovoru sme vybrali niekoľko myšlienok.

VÁHOSTAV-SK, a.s. patrí medzi troch najväčších zamestnávateľov v žilinskom regióne. K 30. septembru 2009 zamestnával 1 677 zamestnancov, pred rokom mala firma o niečo viac 1688 zamestnancov. V podniku neuvažujú o hromadnom prepúšťaní, cieľom je udržať zamestnanosť. Nie je to však jednoduchá úloha, pretože oproti plánovaným výkonom v objeme 10 mld (korún) v roku 2009 sa očakávajú výkony iba v hodnote 7,7 mld čo je prepad o 2,3 mld. Pre porovnanie v roku 2008 boli výkony podniku v objeme 8,2 mld.

Podnik je pomerne úspešný v získavaní štát-

ných zákaziek, ide o PPP projekty, ale zatiaľ nie sú potvrdené zo strany štátu. Aj pre rok 2010 sú určité obavy z objemov výkonov. Firma v súčasnosti dokončuje veľké projekty, viaceré menšie a zabezpečuje rôzne dorábky. V podniku sa kriticky pozerajú na tzv. prílepky, súvisí to s cestami prvej triedy, ktoré neriešia hustú premávku na komunikáciách. Riešením, ktoré by pomohlo ako premávke tak aj zamestnanosti je výstavba tunelov. Aj tu majú rozpracované projekty s využitím európskych fondov, etapa realizácie je však veľmi zdĺhavá.

VÁHOSTAV, a.s. je osvedčená a stabilizovaná firma, ktorá sa aj v kritických rokoch 1997 a 1998, keď miera evidovanej nezamestnanosti dosiahla 18 %, dokázala vyrovnáť s týmto problémom a udržať zamestnanosť. Súčasná situácia však začína byť nepriaznivá, pretože zo zahraničia sa vracajú pracovníci, ktorí dlhé roky pôsobili na vonkajších trhoch a teraz sa usilujú zamestnať doma. Aj vo Váhostave evidujú okolo 1 800 žia-

ností o prijatie do zamestnania. Tu však musí byť firma opatrná, pretože z minulosti sú skúsenosti, že prijímali takmer všetkých záujemcov, čo bolo na úkor kvality.

P. Halmi sa pozitívne vyjadril o sociálnom partnerstve. Sociálny dialóg s odborními označil za konštruktívny a pragmatický. Podporujú to aj dohodnuté benefity v kolektívnej zmluve ako sú 13. a 14. plat. Oproti roku 2008 nastal nárast miezd o 3 %. Firma je so odborními prepojená aj cez spoločné komisie, napríklad sociálnu, kultúrnu, športovú.

Prostredníctvom personálneho riaditeľa sa firma obrátila na odbory, aby tlakom na vládu SR, predovšetkým v tripartitnom dialógu, podporili doriešenie financovania PPP projektov.

Aj toto, VÁHOSTAV-SK, a.s. a odbory, je jeden z príkladov, kde sociálny dialóg môže byť prospešný pre obe strany a kde kooperácia je lepšia ako konfrontácia.

Zo zápisu spracoval G. Dudinský

ROKOVALI SEKcie STREDNÉHO ODBORNÉHO ŠKOLSTVA, CESTNEJ INFRAŠTRUKTÚRY IOZ A ODVETVOVÁ TRIPARTITA MDPT SR ZA OBLASŤ CESTNÉHO HOSPODÁRSTVA

V zmysle obsahového a časového plánu rokovali 21. 10. 2009 v Bratislave členovia **Sekcie SOŠ IOZ**. Hlavnými bodmi rokovania boli: KZVS na rok 2010 pre zamestnávateľov, ktorí pri odmeňovaní postupujú podľa zákona č. 553/2003 Z. z.; situácia v uzatváraní dodatkov k platným PKZ resp. uzatváranie nových PKZ; dopad hospodárskej a finančnej krízy s dôrazom na zamestnanosť; informácia o novom zákone č.317/2009 Z.z. o pedagogických a ostatných zamestnancoch, ktorý nadobudne účinnosť 1.novembra 2009 –zákon diskriminuje majstrov odbornej výchovy a na školeniach k uvedenému zákonu boli prezentované rôzne výklady. Sekcia SOŠ IOZ schválila Stanovisko k zmene zákona č.317/2009 Z. z. o pedagogických a ostatných zamestnancoch, ktoré zašle NR SR, Ministerstvu školstva SR, viceprezidentovi KOZ SR J. Gašperanovi a taktiež odporučila Snemu IOZ, aby uvedené stanovisko podporil.

Dňa 27. novembra 2009 v Bratislave rokovali členovia **Sekcie cestnej infraštruktúry**. Ťažiskovými bodmi rokovania boli: KZVS na rok 2010 pre zamestnávateľov, ktorí pri odmeňovaní postupujú podľa zákona č. 553/2003 Z. z.; situácia v uzatváraní dodatkov k platným PKZ resp. uzatváranie nových PKZ; dopad hospodárskej a finančnej krízy s dôrazom na zamestnanosť; informácia o mimoriadnych zasadnutiach V ZO IOZ RSaÚC a.s. v nitrianskom samosprávnom kraji a príprave rokovania zástupcov IOZ, predsedov RSa ÚC a.s. Nitra, Topoľčany, Levice, Komárno, Nové Zámky so zástupcami VÚC Nitra ohľadom riešenia aktuálnych otázok vo väzbe na VÚC a orgány nitrianskeho samosprávneho kraja.

3. rokovanie **Odvetvovej tripartity MDPT SR** za oblasť cestného hospodárstva - 27. 10. 2009 v Bratislave malo na programe Správu o plnení úloh prípravy a výstavby diaľnic a rýchlостných ciest. Predmetný materiál obsahuje vyhodnotenie plnenia Harmonogramu začatia a odovzdania stavieb do užívania za obdobie jún 2008 až september 2009, ako aj zdôvodnenie neplnenia termínov začatia výstavby stavieb a ich presun z roku 2008 do roku 2009 a taktiež aktuálny stav prípravy diaľnic a rýchlостných ciest podľa jednotlivých ťahov. Na všetky stavby financované formou PPP sú vydané stavebné povolenia. Oneskorené začínanie stavieb má za následok neplnenie stanoveného harmonogramu výstavby, ako aj predražovanie výstavby, na čo OZ neustále upozorňoval. Napriek tomu, že v súvislosti s úpravou rozpočtu kapitoly MDPT SR na rok 2010 boli krátené výdavkov

na výstavbu diaľnic a rýchlостných ciest, došlo k zvýšeniu prostriedkov z fondov Európskej únie. Z predloženej správy vyplynulo, že na žiadnu stavbu začatú v roku 2008 nebolo prekročené 10 % zvýšenie zmluvnej ceny formou dodatku tak, ako to vláda SR uložila ministrovi DPT SR.

A. Vývoj zamestnanosti za I. – III. Q 2009 v NDS a. s. a SSC Bratislava

Ani v jednej uvedenej organizácii t. č. nedochádza k prepúšťaniu zamestnancov. NDS a. s. prijíma na zabezpečovanie úloh ďalších zamestnancov, SSC nových zamestnancov neprijíma, naopak práce sa kumulujú.

B. Štátny rozpočet na rok 2010 kapitola MDPT SR

Sociálni partneri požiadali MDPT SR, aby naďalej požadovalo a rokovalo s MF SR o navýšení finančných prostriedkov na mzdy zamestnancov.

C. Informácia o príprave návrhu noviel resp. nových zákonov týkajúcich sa cestného hospodárstva:

v procese prípravy je t. č.:

- **návrh nového cestného zákona**, ktorý by mal byť do konca roka predložený na rokovanie vlády. Návrh nového cestného zákona bude sociálnym partnerom zaslaný na pripomienkovanie a v prípade nutnosti, MDPT SR zvolá mimoriadne rokovanie odvetvovej tripartity.
- **novela mýtného zákona** – bude riešená v priebehu roka 2010

D. Plnenie DOHODY o spolupráci pri realizácii vzťahov sociálneho partnerstva medzi MDPT SR a Asociáciou OZ

Sociálni partneri požadujú, aby MDPT SR zasielalo materiály na pripomienkovanie v dostatočnom časovom predstihu.

E. KZVS na rok 2010 pre zamestnávateľov, ktorí pri odmeňovaní postupujú podľa zákona č.553/2003 Z. z.

KZVS na rok 2010 bude zmluvnými stranami podpísaná 4. 11. 2009, dohodnuté záväzky sú na úrovni roka 2009 okrem stupnice platových taríf, ktoré sa od 1. 1. 2010 zvýšia o 1%

F. Príprava harmonogramu rokovania odvetvovej tripartity na rok 2010

MDPT SR predložilo návrh harmonogramu rokovania odvetvovej tripartity na rok 2010 s tým, že ho sociálni partneri doplnia o úlohy, ktoré budú prijaté na generálnej porade ministra DPT SR v mesiaci december 2009.

Gabriela Krchňáková

DOHOVORY MOP – O ČO IDE?

V príspevku **Plenárne zasadnutie HSR** je informácie, že v súvislosti s dvomi dohovormi Medzinárodnej organizácie práce, ktoré má Slovenská republika ratifikovať Hospodárska a sociálna rada nedospela k dohode s dôvodu nesúhlasu republikovej únie zamestnávateľov. O čo vlastne ide v týchto dohovorech?

Dohovor MOP o podpornom rámci pre bezpečnosť a zdravie pri práci č. 187 z roku 2006 je multilaterálna (mnohostranná) medzinárodná zmluva prezidentskej povahy. Dohovor prijala Generálna konferencia Medzinárodnej organizácie práce na svojom 95. zasadnutí 15. júna 2006 v Ženeve.

Článok 8 dohovoru ustanovuje:

1. Tento dohovor zaväzuje len tých členov (členské štáty) MOP, ktorých ratifikácie zaregistroval generálny riaditeľ.
2. Dohovor nadobudne platnosť po dvanástich mesiacoch odo dňa, keď generálny riaditeľ zaregistroval ratifikácie dohovoru dvoma členmi.
3. Potom tento dohovor nadobudne platnosť pre ktoréhokolvek člena po dvanástich mesiacoch odo dňa, keď sa jeho ratifikácia zaregistrovala.

Dohovor nadobudol platnosť 20. februára 2009 v súlade s článkom 8 odsekom 2 dohovoru. Návrh na ratifikáciu Slovenskou republikou je predložený na základe úlohy z Plánu práce vlády SR na rok 2009.

Účelom dohovoru a dôvodom jeho ratifikácie Slovenskou republikou je, okrem iného, **posilnenie bezpečnosti a zdravia pri práci zamestnancov, ako aj ochrana zamestnancov pred ochorením, chorobou a úrazom, ktoré vyplývajú zo zamestnania**. Pracovné úrazy, choroby z povolania a úmrtia majú negatívny účinok na produktivitu a na ekonomický a sociálny rozvoj. Vzhľadom na to, že vláda SR v spolupráci so sociálnymi partnermi vynakladá neprerušované úsilie zamerané na predchádzanie ochoreniam, chorobám a úrazom vyplývajúcim zo zamestnania je zlou vizitkou, že

HSR nedospela k dohode, pretože RÚZ odmietla podporiť túto ratifikáciu.

Dohovor MOP o skončení zamestnania z podnetu zamestnávateľa č. 158 z roku 1982 je tiež multilaterálna medzinárodná zmluva prezidentskej povahy. V praxi Medzinárodnej organizácie práce sa používa aj skrátený názov Dohovor MOP o skončení zamestnania z roku 1982. Dohovor prijala Generálna konferencia Medzinárodnej organizácie práce na svojom 68. zasadnutí 22. júna 1982 v Ženeve.

Článok 16 dohovoru ustanovuje obdobné podmienky ratifikácie ako v predchádzajúcom dohovore. Dohovor nadobudol platnosť 23. novembra 1985 v súlade s článkom 16 odsekom 2 dohovoru. Aj tento návrh na ratifikáciu Slovenskou republikou bol predložený na základe Plánu práce vlády SR na rok 2009.

Účelom dohovoru a dôvodom jeho ratifikácie Slovenskou republikou je, okrem iného, **posilnenie ochrany zamestnancov proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania**. Každé jednostranné skončenie zamestnania z podnetu zamestnávateľa podlieha určitým pravidlám, postupom a má byť riadne odôvodnené. Skončenie zamestnania v dôsledku hospodárskych problémov a technologických zmien sa vyskytuje v mnohých krajinách, ako aj prípady hromadného prepúšťania zo zamestnania, Slovensko nevyvíja.

Generálna konferencia Medzinárodnej organizácie práce na vyššie spomínanom zasadnutí prijala aj Odporúčanie MOP o skončení zamestnania z podnetu zamestnávateľa č. 166 z roku 1982. Uvedené odporúčanie nie je druh medzinárodnej zmluvy a preto sa neratifikuje.

Hospodárska a sociálna rada SR pri tomto dohovore nedospela k dohode, pretože RÚZ odmietla podporiť túto ratifikáciu.

Gabo Dudinský

Zdroj:www.employment.gov.sk

ROK BOJA PROTI CHUDBE A SOCIÁLNEMU VYLÚČENIU

2010
Európsky rok
boja proti
chudobe a
sociálnemu vylúčeniu

Rok 2010 bol Európskou komisiou vyhlásený **Európskym rokom boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu** (ER2010). Na Slovensku bol jeho implementáciou Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR poverený Fond sociálneho rozvoja. Bližšie pozri www.protichudobe.sk

DOPAD HOSPODÁRSKEJ KRÍZY NA ŽENY

Medzinárodná odborová konferencia uskutočnila 19. až 21. októbra 2009 v Bruseli Svetovú konferenciu žien na ktorej sa zišlo 450 delegátok zo 100 krajín a ktorá sa venovala dopadom svetovej krízy na ženy – na ich zamestnanosť, mzdové a pracovné podmienky, sociálne zabezpečenie a celkové postavenie na pracovisku a v spoločnosti. Konferencia sa niesla pod heslom **Za dôstojnú prácu a dôstojný život pre ženy**.

V programe konferencie boli okrem iných aj problémy odstraňovania rozdielov v odmeňovaní žien a mužov, problémy v zosúladzovaní pracovného, rodinného a súkromného života, problémy v odstraňovaní diskriminácie žien. Odbory neustále zdôrazňujú, že aj v kontexte svetovej finančnej, ekonomickej a sociálnej krízy je nevyhnutné, aby boli prijímané také opatrenia, ktoré povedú k odstráneniu rozdielov v odmeňovaní žien a mužov, k odstraňovaniu neistej a neformálnej práce, k posilňovaniu sociálnej ochrany, k presadzovaniu žien do rozhodovacích procesov apod. Ako potvrdzujú skúsenosti z minulých rokov, ekonomická kríza vždy najťažšie dopadá na ženy. Tomu chcú odbory zabrániť hlavnými odborovými prostriedkami, ktorými sú sociálny dialóg a kolektívne vyjednávanie. Medzinárodné odborové hnutie vedie dlhodobú celosvetovú kampaň za dôstojné postavenie žien na pracovisku a v odboroch a Svetová konferencia žien je jej súčasťou.

(r)

Čo zaujalo u našich nemeckých kolegov

Na rokovaní XX. zjazdu Priemyselného odborového zväzu Stavba-Poľnohospodárstvo-Životné prostredie (IG BAU) v Nemecku, kde sa zúčastnila podpredsedníčka IOZ Marta Brodzianska, boli prezentované viaceré pozoruhodné názory, ktoré by sa uplatnili aj v našich podmienkach. Účasť na zjazde sa uskutočnila v duchu tradične dobrej partnerskej spolupráce oboch zväzov.

Dvestotridsaťsedem z 249 pozvaných delegátov potleskom ocenilo výstižné heslo zjazdu: **PRÁCA-ŽIVOT-SPRAVODLIVOSŤ**. Staronový predseda IG BAU Klaus Wiesebugel zdôraznil význam zjazdu, ktorý sa zošiel v období zložitej hospodárskej krízy a tiež tesne pred spolkovými voľbami v Nemecku, čo iste vtláčilo pečať jeho priebehu. Základným cieľom odborov, ako zvýraznil K. Wiesebugel, je najmä boj proti zvýšeniu veku odchodu do dôchodku (navrhne sa 67 r.) a za sociálnu Európu. V závere svojho vystúpenia trefne upriamil pozornosť účastníkov na heslo, keď povedal: *Cesta je dlhá, ale cieľ je jasný, práca-život-spravodlivosť.*

Aj vo vystúpeniach hostí rezonovali témy veľmi blízke odborom ako: *nedopustiť zvýšenie veku odchodu do dôchodku zo 65 na 67 rokov; podpora zavedenia predčasného odchodu do dôchodku v 60-tke; prijatie zákona o minimálnej mzde; práca s mladými, výchova, vzdelanie; neznižovať dane.*

Po procedurálnych záležitostiach predseda IG BAU predniesol správu o úlohách zväzu na ďalšie obdobie, kde boli nastolené témy ako: riešenie dopadov hospodárskej krízy, zachovanie pracovných miest, prijatie zákona o minimálnej mzde, dôstojný život občanov a zamestnancov, udržanie miezd, zachovanie súčasného veku odchodu do dôchodku, kolektívne vyjednávanie, mladí odborári, členská základňa, boj proti extrémizmu, odborárska solidarita.

Podnetné bolo tiež vystúpenie spolkového ministra práce Nemecka, ktorý sa sústredil predovšetkým na riešenie krízy, posilňovanie sociálneho štátu, význam a úlohu kolektívneho vyjednávaní v pracovno-právnych vzťahoch ako aj význam postavenia odborov v spoločnosti.

Zjazdové témy podporili aj štrajkujúci členovia IG BAU z Berlína, ktorí manifestačným spôsobom vyjadrili svoje stanovisko priamo v rokovacej sále.

Marta Brodzianska

Praha - štrajk v mestskej hromadnej doprave je reálny

Vyhlásením plošného štrajku v pražskej mestskej hromadnej doprave pohrozili radnici odborári z odborovej centrály Dopravného podniku hlavného mesta Prahy v týchto dňoch. Reagujú tak na dlhotrvajúce finančné problémy v podniku, ktoré radnica mieni riešiť prepustením až 500 zamestnancov podniku, znížením plátov a rušením zamestnaneckých výhod.

Odborársky predák v DP Praha Petr Pulc oznámil, že dopravný podnik je v strate takmer 2,5 miliardy korún (takmer 100 miliónov eur), čo je naozaj vážne ohrozenie pre zamestnancov. Za vinníka tejto hrozivej situácie označil mesto a jeho radných. Mesto si objednáva objem dopravy a pritom reguluje cenu cestovného.

(r)

SPEKTRUM

Mesačník pre členov a funkcionárov Integrovaného odborového zväzu. Vydáva IOZ SR. Adresa redakcie: Vajnorská 1, 815 70 Bratislava, tel/fax: 02/55422764, e-mail: dudinsky@ioz.sk. Redaktor: Gabriel Dudinský. Rada pre zväzové média: Marta Brodzianska, Dušan Barčík, Daniela Žuffová, Gabriel Dudinský. Grafická úprava: MA-Typ, Bratislava. Tlač: Interlingua, s.r.o., Hrachová 36, 821 05 Bratislava. Zapísaný v zozname periodickej tlače MK SR, EČ 3352/09.